

AVS START SCHOOLLEIDERSOPLEIDING MET CENTRUM VOOR NASCHOLING

‘Een schoolleidersdiploma een erkenning van het

‘Gezocht: bekwame schoolleider.’ Door de vergrijzing dreigt er een tekort aan schoolleiders. Tegelijkertijd ontstaat er een kwalitatief probleem: de rol van schoolleiders wordt steeds complexer en vraagt andere leiderschapskwaliteiten dan voorheen. De AVS biedt daarom sinds kort met het Centrum voor Nascholing (CNA) een erkende schoolleidersopleiding aan.

TEKST LISETTE BLANKESTIJN

“Veel schoolleiders zijn doeners, ze abstraheren nog niet voldoende. Een schoolleider anno nu moet conceptueel kunnen denken”, aldus CNA-directeur Ben van der Hilst. Foto: CNA

Ben van der Hilst, directeur van CNA. “Er heeft de afgelopen jaren een omslag plaatsgevonden in het onderwijs. De overheid bepaalt steeds minder welke richting een school kiest, scholen hebben meer autonomie. Een school is van uitvoeringsorganisatie ontwikkelingsorganisatie geworden. De richting is nu meer onderwijskundig, en afhankelijk van leiderschap. Daarvoor is een nieuw soort leiderschap nodig. Sommige schooldirecteuren zijn meegegroeid met die ontwikkeling, maar veel ook niet. Die kunnen op de winkel passen, maar weten niet hoe ze moeten leidinggeven aan een team van professionals die zichzelf willen ontwikkelen. Tijdens onze schoolleidersopleiding besteden we veel aandacht aan persoonlijk leiderschap. Ook het ambachtelijke stuk is heel belangrijk, denk aan sturingsdoelen als de school- en onderwijsorganisatie, het personeel, facilitaire aangelegenheden, de cultuur die er heerst in je school. En: welke achtergrondfactoren spelen er mee? Wet- en regelgeving? Al dat soort zaken komt aan bod. De crux is: een schoolleider anno nu moet conceptueel kunnen denken. Veel schoolleiders zijn doeners, ze abstraheren nog niet voldoende. Maar als je vooruit wilt moet je toch over een helikopterblik kunnen beschikken. Daarom leren wij schoolleiders diepgravend analyseren: wat is de oorzaak

betekent ambacht’

van je probleem, wat is het gevolg, hoe los je het op? Daarbij hebben we een centrale focus: het leren van leerlingen. Dat staat voorop, en daarvoor is een goede school nodig met een gekwalificeerde leider. Een schoolleidersdiploma betekent een erkenning van het ambacht.”

De schoolleidersopleiding biedt twee programma’s. Een voor aankomende schoolleiders en schoolleiders die net gestart zijn, en een voor meer ervaren schoolleiders die hun kennis willen oprispen of willen doorgroeien naar bovenschools management.

Kwaliteitsregister Er zijn veel schoolleiders die na een carrière als leerkracht geen diploma’s meer hebben gehaald. Misschien wel 80 procent, schat Van der Hilst. Dat is ongewenst, vindt AVS-directeur Michiel Wigman. “Je moet ervoor zorgen dat je gekwalificeerd bent, en met een diploma kun je dat aan de buitenwereld tonen. Een verplichte registratie in een kwaliteitsregister voor schoolleiders zou goed zijn. Onze sector heeft geen intern mechanisme dat kwaliteitseisen toetst, zoals dokters en advocaten dat hebben. De klant, de ouder, heeft geen structurele rol. Ik vind dat de beroepsgroep dit zelf moet organiseren.” “Een soort kennisbasis voor schoolleiders, dat zou een mooie leidraad voor het register zijn,” vindt Van der Hilst, “en daar hoort het bijhouden van kennis dan bij. Schoolleiders hebben daarin een voorbeeldfunctie voor hun team. Maar in een register horen naast opleidingen ook ‘prestaties thuis’. Heb je als schoolleider een zwakke school weer op peil weten te krijgen? Dan is dat relevant.”

Actualiteit Schoolleiders zien zich met tal van actuele ontwikkelingen geconfronteerd: Passend onderwijs, terugloop van het leerlingenaantal, hoge werkdruk, et cetera. Van der Hilst: “In het curriculum pakken we al dit soort sturingsvraagstukken op. Vervolgens koppelen we ze aan de praktijk. Dat doen we langs drie lijnen: onderzoek, onderzoeksmatig leidinggeven en reflectie. Met onderzoek leren onze cursisten een probleem uit hun praktijk uit te vergroten. Wat moet ik weten om dit te kunnen oplossen? Welke vakliteratuur hoort daarbij? Met die vaardigheden leren ze onderzoeksmatig aan de slag te gaan. Stel: het leerlingenaantal loopt terug. Dan leer je om dat probleem van alle kanten te bekijken. Je verzamelt demografische data, zoekt uit hoe andere scholen het doen, benut onderzoeksliteratuur. Zo ga je het probleem oplossen. In de reflectielijn besteden we aandacht aan die ontwikkeling van onderzoekscompetenties van jou als schoolleider, maar ook aan de leerprocessen van je leerkrachten. Want ook zij moeten zich blijven ontwikkelen. Die reflectielijn bestaat dus uit twee componenten.”

Wildgroei Tal van kweekvijvers, cursussen en opleidingen proberen in het tekort aan goede schoolleiders te voorzien. Hoe kies je als (aankomend) schoolleider een goede opleiding? “Schoolbesturen denken te weinig integraal na over professionalisering,” vindt Van der Hilst. Er worden veel *incompany* trajecten aangeboden, maar een opleiding met open inschrijving biedt altijd betere kwaliteit. Anders dreigt inteelt; voor je het weet zit je weer samen te mopperen over de organisatie. Ik vind die hospitalisatie van het onderwijs een groot probleem, het is een gevaar voor dat soort kweekvijvers. Daarom raad ik iedereen aan om een open opleiding te kiezen. Geaccrediteerd, dat geeft veel meer zicht op de kwaliteit dan alleen een CEDEO-certificaat aan de muur. Kies altijd een opleiding met een duaal karakter. Daarnaast vind

ik het belangrijk dat er een verbinding is met kennisinstututen, vanwege de onderzoekscompetenties. Die onderzoekscompetenties zorgen voor de duurzaamheid van je opleiding. Kennis veroudert immers. Als je weet hoe je iets moet onderzoeken en toetsen aan de praktijk, kun je kennis *up to date* houden. Onze opleiding onderscheidt zich van andere opleidingen omdat we de eerste, geaccrediteerde masteropleiding hebben, vanwege de aandacht voor onderzoek (het CNA is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam), én omdat we een gecombineerde opleiding bieden voor schoolleiders uit het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Deelnemers vinden die mix een verrijking.” “Wij hebben als AVS een nauwe verbinding met het veld en de beleidsmakers en weten daardoor voor welke uitdagingen schoolleiders zich gesteld zien”, voegt AVS-directeur Wigman toe. “Die kennisvoorsprong nemen we mee in deze opleiding. Daarnaast is het leren van en met elkaar in kleine groepen een bewezen succesvol concept. Het heeft een duidelijk toegevoegde waarde in leerprocessen.”

Alumnibeleid Het is duidelijk: met alleen deze opleiding ben je er niet, als schoolleider. Hoe kun je je vakken het best bijhouden? Van der Hilst: “Door deel te nemen aan een *community of practice*, en daar verder te bouwen aan je portfolio. Met je studiegenoten van de schoolleidersopleiding bijvoorbeeld. Daarom werken we aan een alumni-beleid. Ik zou graag samen met de AVS regionaal gespreide, gecertificeerde kringen opzetten, waarin het alleen over leiderschap zal gaan. Niet over de inhoud van het onderwijs, maar over het leidinggeven daaraan.” Daar voelt Wigman ook voor. “Ik denk aan *masterclasses* en cursussen aan de hand van wetgeving. AVS en CNA zouden voor begeleiding kunnen zorgen. Het is belangrijk dat schoolleiders elkaar kunnen ontmoeten. Via alumnibijeenkomsten, maar ook *online*. Zodat deelnemers op verschillende manieren duurzaam verbonden blijven met elkaar en de inhoud.”

AVS-directeur Michiel Wigman: “We bedienen zo’n 5.000 schoolleiders en zien professionalisering van de beroepsgroep als onze taak.” Foto: Hans Roggen

Professionalisering beroepsgroep Waarom hebben de AVS en CNA voor elkaar gekozen? “Vanwege de kwaliteit”, zegt Michiel Wigman. “CNA kon een erkende masteropleiding bieden. Deze schoolleidersopleiding vormt nu het hart van onze *School for Leadership*. De trajecten ervoor (Kweekvijvers, Oriëntatie op management) en erna (Leidinggeven aan bovenschoolse en complexe organisaties en opleidingen voor bestuurders) sluiten er logisch op aan. De totale opleidingslijn van de AVS wordt een essentieel onderdeel van een centrum voor educatief leiderschap, dat komend jaar voor het funderend onderwijs beschikbaar komt. We bedienen zo’n 5.000 schoolleiders en zien professionalisering van de beroepsgroep als onze taak.” Van der Hilst geeft aan dat CNA het landelijk netwerk van de AVS goed kan gebruiken. En: “De AVS-adviseurs zorgen voor een vertaling van de vraag van schoolleiders naar de opleiding. Ook is het interessant om ons alumnibeleid te koppelen aan de vereniging. Het is goed dat CNA samen met de AVS de opleiding uitvoert. Dan kan de AVS ons als belangenvereniging kritisch blijven volgen.” |

SCHOOLLEIDERSOPLEIDING INTEGRAAL LEIDERSCHAP I & II IN HET KORT

- Aangeboden door de AVS i.s.m. CNA
- Doelgroep Integraal leiderschap I: adjunct-directeuren, ib’ers, bouwcoördinatoren, leerkrachten, teamleiders e.a. met leiderschapsambities (aspirant en beginnende schoolleiders po)
- Doelgroep Integraal leiderschap II: functioneel leidinggevend met competenties op niveau I (ervaren schoolleiders po)
- Mogelijkheid tot het volgen van de geaccrediteerde *Master in Educational Leadership*

- Vergoeding Lerarenbeurs mogelijk
- Duur: één jaar, studielast circa 560 uur
- Locaties: Amsterdam, later wellicht ook Utrecht en een locatie in Noord-Nederland

Meer informatie en aanmelden: www.avspifo.nl of mail naar schoolforleadership@avs.nl. De speciale opleidingsbrochure kunt u ook telefonisch opvragen bij de AVS, tel. 030-2361010.